

«НЕНАЧЕ ЛЮДИ ПОДУРІЛИ...»

Хто проти встановлення всіх імен невинно убієнних Голодомором–геноцидом у 1932–1933 роки?

У серпні 1918 року Повноважний представник Вірменської Республіки в Берліні А. Огандженян повідомляв Уряд Української Держави про те, що з 1915 року на теренах Османської імперії «знищено до мільйона вірменського населення». Нині вірменські дослідники вказують на цифру втрат у півтора мільйона осіб. І ніхто не заперечує їхнього права підраховувати жертви своєї нації. Як і євреям, котрі доводять сьогодні світові, що їхні жертви під час Голокосту – 6 мільйонів.

А от ми чомусь маємо прислуховуватися до якихось «закордонних авторитетів», котрі нібито краще, ніж ми, знають, як треба рахувати втрати від Голодомору-геноциду 1932-1933 років, хоч вони ніколи не працювали в наших архівах, а лише послуговувалися тими цифрами втрат, які дозволив використовувати ще советський уряд. Ну хіба що дещо оновленими до 3,9 мільйона – з огляду на придумані в кабінетах американським професором Олегом Воловиною формули, які він привіз до України разом з закордонними грантами на апробацію наших науковців.

Саме такий висновок напрошується після ознайомлення з текстом «Відкритого листа науковців та громадськості щодо фальсифікацій у сфері дослідження та поширення інформації про Голодомор – геноцид Українського народу», серед підписантів якого фактично немає фахівців з підрахунку жертв цієї страшної трагедії.

І ось ці «авторитети» доносять свою «фахову думку» до всіх вищих посадових осіб у державі, яка за 30 років незалежності не спромоглася дослідити хоча б одне масове поховання 1933 року біля залізничних станцій, річкових портів чи прохідних великих заводів, де просто засипали землю померлих від Голодомору-геноциду. Їх, ніде не зареєстрованих у таблицях смертей, не тільки не провели тоді по-людськи в засвіти, а й досі знущуються над їхньою пам'яттю, бо нібито наші академічні демографи вже всіх порахували.

Очолює ж цей перелік професор Станіслав Куль-

чицький, який підписує різні інсинуації щодо висвітлення Голодомору-геноциду ще з 1988 року. Це він тоді протестував проти засідання в Нью-Йорку Міжнародної комісії юристів на чолі зі шведським науковцем Джекобом Сундбергом, заявляючи, нібито її дії «несумісні з принципами об'єктивного дослідження і навряд чи можуть прояснити істину», бо, мовляв, голод не може «розглядатися як результат умисних дій радянської держави, спрямованих на фізичне знищення селянства». Особливо ж професор Кульчицький заперечував звинувачення Комісії, що «голод 1932-1933 років є свідомо антиукраїнською акцією».

Другою в списку значиться наступниця професора Кульчицького на посаді завідувача відділом в Інституті історії України, член-кореспондент НАНУ Лариса Якубова, а на третє місце таки пробився Ваханг Кіпіані, журналіст, історик, головний редактор видання «Історична правда», на сайті якої й організовано збір підписів. Він відсунув на четверту сходинку вихованку С. Кульчицького Людмилу Гриневич, докторку історичних наук, провідну наукову співробітницю Інституту історії України й директорку Українського науково-дослідного та освітнього центру вивчення Голодомору (HREC in Ukraine). А замикає першу п'ятірку заступник директора Інституту історії України Геннадій Боряк, член-кореспондент НАН України.

Мушу визнати, що мені невідомі методики підрахунку жертв Голодомору-геноциду останніх чотирьох підписантів, а та демографічна, яку підтримує професор Кульчицький, Генеральною Прокуратурою України у вересні 2009 року була визнана неповною, відтак слідству було доручено «призначити комплексну судову експертизу, на вирішення якої поставити коло питань щодо кількості населення до і після Голодомору...». На жаль, її здійснення розпочалося лише 4 грудня 2019 року, коли Служба безпеки України відкрила провадження за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ст. 442 Кримінального кодексу України.

І саме висновки цієї комплексної історико-криміналістичної експертизи, оприлюднені в матеріалах досудових розслідувань, викликали величезний спротив тих демографів і прихильних до їхньої методики розрахунків окремих істориків. Насамперед, ця група організувала 18 листопада в Укрінформі майже 7-годинний своєрідний маратон, який відкрив голова Українського інституту національної пам'яті Антон Дробович. Там говорили про все. Наприклад, багато часу присвятили п'єсі О. Корнійчука «В степах України», яка не має жодного стосунку до трагедії Голодомору-геноциду, показували в прямому етері пам'ятники терористам, які ставлять в ОРДЛО – і це тоді, коли у нас точиться війна в Донбасі! Але зібрана там публіка не протестувала, оскільки ніхто з виступаючих не мав конкретних фактів, щоб спростувати висновок експертизи про втрати 9,1 мільйона осіб в УСРР і 1,4 мільйона українців поза її межами.

Пітер Брейгель Старший. «Триумф смерті». 1562

Після цього група розпочала активну пропагандистську атаку через засоби масової інформації. Багато з останніх, як не дивно, надавали їй етер чи сторінки, не транслюючи іншого погляду. Особливо відзначився ще один вихованець С. Кульчицького – кандидат історичних наук Генадій Єфіменко, котрий постійно повторював, що він – не фахівець з підрахунку втрат, але його критику згаданої експертизи продовжували поширювати.

Конфуз трапився з ним у прямому етері радіо «Культура» 28 листопада, де вже був опонент. І пан Єфіменко не зміг пояснити розрахунки наших академічних демографів, які ствердили в своєму прес-релізі, що втрати немовлят, тобто однієї вікової групи до одного року, становлять 700 тис., а 14 наступних дитячих – тільки 1 млн. осіб.

Усвідомивши, що цей прокол повністю руйнує вбудовану архітектоніку сфальсифікованої цифри в 3.9 мільйона всіх жертв, вказана група не побачила іншого виходу, як відволікти увагу від нього галасливою кампанією проти опублікованої експертизи. На допомогу одразу ж прийшла «Історична правда», для якої член правління Національного українського молодіжного об'єднання Олег Слабоспицький розпочав рекрутувати підписантів.

У числі перших виявилися й львів'яни. Особливо ж стурбувалися збільшенням цифри втрат від Голодомору-геноциду в Центрі визвольного руху й Національному музеї жертв окупаційних режимів «Тюрма на Лонцького», а також в Українському католицькому університеті – Ярослав Грицак, який занедбав діяльність українсько-німецької комісії щодо донесення правди про Голодомор-геноцид до депутатів німецького Бундестагу, і директор Інституту історії церкви Олег Турій, котрий не заперечував моєї компетентності, коли я першим друкував сотні документів з минулого УГКЦ, тобто виконував роботу за нього.

Та, зрештою, я цим двом викладачам УКУ не дивуюся, як і деяким іншим науковцям з академічних інститутів Львова й тамтешнього національного університету імені Івана Франка. Мене вразило те, що підпис проти намагання встановити всі імена полеглих від голодної смерті, а не тільки 3.9 мільйона жертв, поставила онука видатного історика, професора Львівського університету імені Івана Франка Ярослава Кіся, співробітниця Інституту народознавства НАНУ Оксана Кісь. Постійно пе-

реслідуваний комуністичною владою її дідусь у 1982 році, коли наукові дослідження про козацтво не схвалювалися, не побоявся дати офіційний позитивний відгук на мою кандидатську дисертацію про армію Богдана Хмельницького, а його онука тепер, у незалежній Україні, не хоче, аби я встановлював імена всіх невинно убієнних.

Якщо Львів відгукнувся на ініціативу Кіпіані й Слабоспицького всіма патріотичними силами, так би мовити, то чому ж тоді дивуватися, що й Молодіжний націоналістичний конгрес у Києві не залишився в стороні від їхнього закликів і прикладу. Відтак не дивує поява і підписів ветеранів АТО, яких, я сподіваюся, просто ввели в оману організатори ініціативної групи.

Однак, завербувати до участі в цьому святотатстві нашу діаспору панові Слабоспицькому виявилось не під силу. На його заклик підписати «відкритого листа від 238 відомих науковців, істориків та громадських діячів щодо фальсифікацій у сфері дослідження та поширення інформації про Голодомор-геноцид Українського народу», справді знаний в українському світі Аскольд Лозинський відповів наступне: «Встановлення кількості – це для вшанування жертв».

А далі Президент Світового Конгресу українців у 1998-2008 роках додав: «Ви, на жаль, пропихаєте давню аргументацію старого большевика Станіслава Кульчицького, який Вашу цифру поставив ще за радянщини. Щодо наукових ступенів – це не суттєве. У Вашому спискові – літературознавці, філологи тощо. Яке їхнє відношення до цього? Вибачте, під претекстом загадкових дипломів Ви кидаєте болотом з надією, що буде ефект. Для чого Ви це робите? Напевне не для пошанування пам'яті наших жертв. Але я Вас не знаю і тому не можу глянути у Ваше серце чи намір...».

Ознайомившись зі згаданим зверненням і списком згідних з ним, Федеральний суддя США Богдан Футей написав до автора цих рядків: «Чи Ви це бачили? Люди цілком подуріли! Тяжко їх розуміти. Бідна та Україна».

Від себе можу сказати лише словами Великого Кобзаря: «Неначе люди подуріли...». І вже риторично проситься інша крилата фраза Тараса Шевченка: «За шмат гнилої ковбаси...».

Володимир СЕРГІЙЧУК,
завідувач кафедри історії світового українства
КНУ, доктор історичних наук, професор

Не бійсь. Не зраджуй. Не мовчи

Олег К. Романчук. «Не бійсь. Не зраджуй. Не мовчи»: Публіцистика воєнного часу. Вибрані тексти 2014–2019: статті, есе. – Львів: Універсум, 2020. – 608 с., 7 іл.

Умови придбання

Щоб придбати книжку, слід переказати 250 гривень (у вартість включені поштові витрати за пересилку рекомендованою бандероллю) через будь-який банк чи надіслати поштовим переказом на рахунок IBAN UA08325268000000002600744144 в ПАТ АКБ «Львів», ЄДР-ПОУ 19326603, МФО 325268. Одержувач: ТЗОВ «Універсум».

Не забудьте надіслати на адресу редакції («Універсум», п/с 2994, Львів–17, 79017) копію квитанції поштового переказу чи платіжного доручення, чітко зазначивши при цьому свою адресу та номер мобільного телефона (вимога Укрпошти).

Тексти книжки відомі читачам часопису «Універсум», тижневика «Країна», інтернет-порталу «Радіо Свобода». Зібрані «під одним дахом», вони дають змогу простежити вперту, послідовну лінію автора щодо захисту національних інтересів.

Леонід Капелюшний, письменник, сценарист, публіцист